
CURS

ELS TÈXTILS DELS ANDES

ENFOCAMENTS DES DE L'ARQUEOLOGIA, LA HISTÒRIA I L'ETNOGRAFIA

DOCENT: Doctora DENISE Y. ARNOLD

22 i 23 de MAIG (16.00 a 19.00 h)

INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS

FONAMENTACIÓ I OBJECTIU GENERAL DEL CURS

El curs, organitzat pel Grup d'Estudis Precolombins (GEP) de la Societat Catalana d'Estudis Històrics, s'adreça a un públic multidisciplinari, que engloba l'antropologia, l'arqueologia, l'art, la història de l'art, la museologia i la cultura material en general. El curs desenvoluparà un taller teòric i pràctic per analitzar els tèxtils andins des d'enfocaments arqueològics, històrics i etnogràfics. Presentarà recursos que ajudin a consolidar noves formes d'anàlisi, i examinarà els enfocaments anteriors sobre els tèxtils andins i les seves limitacions, abans de plantejar nous reptes d'anàlisi, amb l'estudi de cas de diferents llocs. Es tindrà en compte el trajecte dels Andes, la costa i la serra incloses, a més de les influències en el tèxtil des de les terres baixes. S'espera la participació dels assistents al curs, mitjançant comparacions amb els estudis dels tèxtils d'altres llocs.

22 de maig: de 16.00 a 19.00 h

CLASSE 1.1

INTRODUCCIÓ: ENFOCAMENTS HISTÒRICS, ARQUEOLÒGICS I ETNOGRÀFICS DELS TÈXTILS ANDINS

En aquesta classe introductòria es revisaran els enfocaments dels tèxtils andins durant els anys setanta i vuitanta, amb algunes crítiques sobre aquests enfocaments, i el sorgiment de noves orientacions en el seu estudi.

CLASSE 1.2

LA CADENA DE PRODUCCIÓ TÈXTIL: LA TÈCNICA, LA TECNOLOGIA I ELS GESTOS

S'examinarà primer la noció de la *chaîne opératoire* en relació amb els tèxtils. Tot seguit, s'examinaran les complexes dimensions socials i tècniques de l'activitat teixidora en les comunitats de pràctica contemporànies dels Andes per suggerir com han evolucionat, de manera que les poblacions podrien coordinar i trobar sentit a les seves tasques quotidianes en un espai biocultural emergent.

Rebutjant els biaixos constructivistes i epistemològics anteriors en els estudis operacionals de la pràctica del treball, s'explorarà un enfocament alternatiu en què la pràctica tècnica prendrà significat, mitjançant les maneres de viure en el món, i en què el sentit comú deriva de la idea que els tèxtils són éssers vius. Un assumpte vital és com introduir vida en el que és material. Els processos nutritius d'una ontologia relacional, en els quals «fer» és «créixer», són objecte de rastreig en els patrons d'aprenentatge i les seves seqüències gestuals en les comunitats de pràctica tèxtil, en els instruments per filar que s'intercalen en les esferes productives, i en els tèxtils acabats que expressen els rendiments productius.

CLASSE 1.3

LES ESTRUCTURES I LES TÈCNIQUES DE CARA D'ORDIT I CARA DE TRAMA EN ELS ANDES

Aquesta classe examinarà les bases materials, tècniques i tecnològiques dels tèxtils andins en la pràctica, en les estructures i en les tècniques tèxtils que s'han desenvolupat en diferents períodes dels Andes, en tèxtils de cara d'ordit i cara de trama.

23 de maig: de 16.00 a 19.00 h

CLASSE 2.1

LA VIDA SOCIAL DEL TÈXTEL ALS ANDES

En aquesta classe s'explorarà un enfocament diferent sobre la vestimenta en la seva integritat. Les idees bàsiques d'aquest enfocament diferent sorgeixen de la pregunta següent: si els tèxtils són percebuts per les poblacions andines com a éssers tridimensionals en elaboració, i no pas com a objectes acabats, aleshores, quina seria la naturalesa de la relació entre el cicle vital del tèxtil i els cicles vitals dels humans en el seu entorn, ja sigui amb les vides dels productors que elaboren els tèxtils en tant que objectes materials com amb els individus que usen els tèxtils com a vestimenta?

CLASSE 2.2

CAP ALS ORÍGENS DEL TÈXTEL: LES ONTOLOGIES DEL TEIXIT SEGONS EL GÈNERE

PART I: VENIEN DE CAPS TROFEU?

Aquesta classe examinarà la naturalesa viva del tèxtil andí i l'esperit la presència del qual encarna el tèxtil, sobretot els tèxtils femenins. Ho compararem amb el famós *hau*, l'esperit del do, que encarnen certs tèxtils femenins dels maoris. En examinar els comentaris de les participants, es plantejarà que aquest esperit del tèxtil als Andes encarna un aspecte vital de la persona, segons nocions ontològiques andines. S'adquirirà que la creativitat femenina en el tèxtil es vincula amb la introducció en el tèxtil d'aquest esperit com un nou ésser, mitjançant l'activitat teixidora. Això s'aconsegueix com a part de l'àmbit femení del tèxtil, que funciona en paral·lel amb les activitats masculines de la caça i la guerra. En el diàleg entre aquestes dues modalitats, els homes capturen l'esperit de l'Altre i, tot seguit, la funció creativa de la dona consistia a fer reviure l'Altre mort, domesticar-lo dins la mateixa família i impulsar les relacions d'intercanvi entre famílies.

CLASSE 2.3

CAP ALS ORÍGENS DEL TÈXTEL: LES ONTOLOGIES DEL TEIXIT SEGONS EL GÈNERE

PART II: LA ICONOGRAFIA DEL TÈXTEL I ELS RITUS DE PAS

S'examinaran els ritus de pas de les joves quan «floreixen», mitjançant els quals aprenen certs dissenys tèxtils que els donen una altra perspectiva sobre aquests processos.

CLASSE 2.4

ELS TÈXTILS ANDINS ALS MUSEUS DE CATALUNYA

Tot el que s'ha explicat a les classes anteriors confluirà per conèixer els principals museus públics de Catalunya que conserven aquest tipus de teixits, així com la procedència i importància de les col·leccions.